

Sanja Holjevac

ZNANSTVENA DJELATNOST MR. SC. DARKA DEKOVIĆA

mr. sc. Sanja Holjevac
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci
Gjуре Ružićа 5, HR-51000 Rijeka
holjevac@hazu.hr

UDK 80-05 Deković, D.
Pregledni rad
Primljeno: 13. 10. 2008.
Prihvaćeno: 18. 2. 2009.

Dana 4. kolovoza 2008. iznenadnom je bolešću prekinut život mr. sc. Darka Dekovića – filologa, književnika, dugogodišnjega predsjednika riječkoga ogranka Matice hrvatske, neumorna istraživača hrvatske glagoljaške baštine. U njegovu na više polja javnoga djelovanja još od rane mladosti izuzetno aktivnome životu neizostavnu sastavnicu čini znanstvena djelatnost, ponajprije usmjerena istraživanju hrvatske glagoljice i glagoljaštva. U ovome se prilogu iznosi opći pregled znanstvenoga rad mr. sc. Darka Dekovića, s posebnim naglaskom na rad u okviru Akademijina Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci.

Кljučne riječi: Darko Deković; filolog; glagoljica; glagoljaštvo

Prerana i iznenadna smrt poštovanoga kolege mr. sc. Darka Dekovića tužnim je povodom ovomu prisjećanju na njegov naglo i prerano završen životni put i djelo u kojemu je jedna od ključnih i neizostavnih sastavnica njegova znanstvena djelatnost. Osjećaj emocionalnoga gubitka kolege i suradnika koji pritom osjećamo teško je prikriti, a činjenice da je prekinut znanstveni put čovjeka u naponu znanstvene stvaralačke snage svjesni smo od trenutka spoznaje da ga više nema među nama. Osobito smo toga svjesni mi u Zavodu za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Rijeci u kojemu je mr. sc. D. Deković počeo raditi na radnome mjestu i u suradničkom zvanju asistenta 1. ožujka 2004. godine.

No, znanstveni je put Darka Dekovića započeo znatno prije – 80-ih godina prošloga stoljeća, a u najvećoj je mjeri bio posvećen, kao što je to dobro poznato,

glagoljici i glagoljaštvu. O tome svjedoči, između ostaloga, i njegova bibliografija¹ koja u svojem znanstveno-stručnome dijelu sadrži jednu znanstvenu knjigu, nekoliko stručnih knjiga koje je uredio ili uredio i priredio za tisak, uključujući i dva zbornika radova s međunarodnih znanstvenih skupova, dvadesetak znanstvenih i tridesetak stručnih radova, više ocjena, osvrti i prikaza te članaka iz područja popularizacije znanosti. Radovi su mu objavljivani u hrvatskoj znanstvenoj i kulturnoj periodici, npr. u časopisima *Croatia christiana periodica*, *Slovo*, *Marulić*, *Dometi*, *Fluminensia*, *Rijeka*, *Vjesnik Državnoga arhiva u Rijeci*, *Zvona*, tjedniku *Glas koncila* itd., a jedan rad i u inozemstvu (*Orientalia Christiana Analecta*, Rim). Bibliografija i objavljena priopćenja potvrđuju i sudjelovanje na tri međunarodna skupa i više domaćih znanstvenih skupova. Cjelokupna, pak, bibliografija D. Dekovića potvrđuje i vrlo aktivan višegodišnji kulturni i organizacijski rad,² ponajprije u riječkome ogranku Matice hrvatske, te ostali urednički, ali i književni rad³. Tu bibliografiju mr. Dekovića valjat će nadopuniti radovima koji će se objaviti posmrtno, a pribrojiti joj valja i magistarski rad *Zapisnik misni kaptola riečkoga*,⁴ te napisan, ali, na žalost, zbog iznenadne teške bolesti i smrti, neobranjen doktorski rad *Glagoljica i glagoljaštvo u gradu Rijeci. Istraživanja o riječkome glagoljaškom krugu*, o kojima će biti riječ poslije. Ovom ću prigodom podsjetiti na ključne točke znanstvenoistraživačkoga rada mr. sc. Darka Dekovića.

U svojem znanstvenoistraživačkome radu D. Deković, kao što je već istaknuto, ponajprije bio usmjeren na glagoljicu i glagoljaštvo. Njegovo zanimanje za hrvatsku glagoljašku baštinu datira još iz studentskih dana, o čemu svjedoči nekoliko njegovih ranih radova: dva osvrta naslovljena *Sjećanja na izložbu "Glagoljica"* te objavljena pod pseudonimom Ivo Malinić 1981. i 1982. godine u riječkim *Zvonima*,⁵ zatim prikaz knjige *Glagoljski natpisi* Branka Fučića, čijim je bio učenicom, objav-

¹ Rad se temelji na bibliografiji koju je mr. sc. Darko Deković sastavio 11. ožujka 2008. u Zavodu za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci, a za objavljivanje ju je u *Problemima sjevernog Jadrana* priredila i dopunila Hana Lencović-Milošević, knjižničarka u Akademijinu Zavodu za povijesne i društvene znanosti u Rijeci.

² O kulturnome i znanstvenome organizacijskom radu mr. sc. D. Dekovića riječ je u prilogu Maje Polić.

³ Ponajprije se on odnosi na pisanje pjesama. Pjesme su mu objavljivane u časopisima *Marulić*, *Dometi*, *Rival*. U *Riječkoj reviji* br. 3 iz 1976. pod pseudonimom Ivo Malinić objavio je 19 čakavskih pjesama pod zajedničkim naslovom *Kamik va kamike*. Cjelovita je istoimena zbirka pod pravim autorovim imenom objavljena u *Dometima*, br. 11 (1971.)/1994. Među objavljenim književnim radovima D. Dekovića nalazi se i jedna priča za djecu (*Kaktus* (Priča za djecu), Mali koncil, Zagreb, listopad 1980.) te odlomak dosad neobjavljena romana (*Bura* (Odlomak romana), Marulić, 4, Zagreb, 1984., str. 490-492).

⁴ Darko Deković, *Zapisnik misni kaptola riečkoga*, magistarski rad u rukopisu, Filozofski fakultet u Zagrebu, Zagreb, 1997.

⁵ Ivo Malinić (D. Deković), *Sjećanja na izložbu 'Glagoljica' (I. dio)*, *Zvona*, 12, Rijeka, 1981., str. 9; Ivo Malinić (D. Deković), *Sjećanja na izložbu 'Glagoljica' (II. dio)*, *Zvona*, 2, Rijeka, 1982., str. 7.

ljen u časopisu *Istra* 1983.,⁶ te diplomski rad *O dužnostima roditelja i starješina prema djeci i podložnicima – Kazuistička rasprava u riječkom glagoljičkom rukopisu iz 18. stoljeća*, napisan pod mentorstvom akademika Eduarda Hercigonje 1985. godine na Pedagoškome fakultetu u Rijeci. Izlaganjem je o tome glagoljičnome rukopisu iste te godine sudjelovao u Rimu na Međunarodnome slavističkome kongresu u povodu 1100. obljetnice smrti sv. Metoda. Priopćenje je s toga kongresa 1986. objavljeno na hrvatskome jeziku,⁷ a 1988. godine u Rimu na talijanskome jeziku⁸.

Od tada je pa sve do svoje smrti D. Deković otkrio, obradio i objavio više glagoljičnih rukopisa i natpisa.⁹ Spomenimo i ovdje neke od njih, uključujući i one na koje su ga upozorili i koje su pronašli ili posjedovali drugi pa ih njemu slali na stručnu i znanstvenu obradbu te one koji su već zastupljeni u literaturi čekali takvu obradbu.

Tako je primjerice 80-ih i 90-ih godina prošloga stoljeća otkrio i obradio glagoljični natpis u crkvi sv. Franje u Puli (15. – 16. st.) i u romaničkoj crkvi sv. Viktora na Gori Kalvariji kraj Kastva (15. st.),¹⁰ list glagoljičnoga časoslova iz knjižnice Riječke nadbiskupije (14. st.),¹¹ glagoljične rukopisne zapise u trsatskome primjerku Levakovićeve knjižice *Ispravnik za erei ispovidnici i za pokornih iz 1635.*,¹² glagoljični prijepis Glavinićeve *Szvitloszti duše verne iz 1762.*,¹³ ali i dva glagoljična zapisa iz Kukljice iz 18. i s početka 19. st.¹⁴ koji potvrđuju i vrlo kasno postojanje glagoljice u svakodnevnu životu. Iz ovdje navedenih spomenika jasno je da je primarno geografsko područje znanstvenoistraživačkoga rada mr. D. Dekovića bio sjevernojadranski hrvatski prostor, ali i, kao što će se vidjeti u nastavku, da je istraživanjima zalazio i šire od toga, neumorno tragajući za baštinom naših glagoljaša i drugdje.

Osim glagoljičnih, D. Deković je u tome razdoblju svojega rada otkrio i opisao i neke latinične hrvatske tekstove. Tako je, primjerice, 1981. godine u župnome uredu

⁶ Darko Deković, *Corpus inscriptionum glagoliticarum*, Istra, 1 – 2, Pula, 1983., str. 132-148.

⁷ Darko Deković, *O glagoljskom traktatu teološko-moralne kazuistike iz XVIII. stoljeća*, Marulić, XIX., 6, Zagreb, 1986., str. 745-749.

⁸ Darko Deković, *Un trattato glagolitico di teologia morale casuistica nel settecento*, Orientalia Christiana Analecta, 231, Rim, 1988., str. 175-185.

⁹ Više o tome v. u prilogu Mirjane Crnić.

¹⁰ Vidi: Darko Deković, *Još glagoljskih natpisa u Puli i Kastvu*, Slovo, 35, Zagreb, 1985., str. 131-135.

¹¹ Vidi: Darko Deković, *List glagoljičnoga časoslova iz knjižnice riječke Nadbiskupije*, Dometi, 1-6, Rijeka, 1999., str. 23-36.

¹² Vidi: Darko Deković, *Novopronađeni glagoljski rukopis u franjevačkom samostanu na Trsatu*, Croatica christiana periodica, X, 17, Zagreb, 1986., str. 168-172.

¹³ Vidi: Darko Deković, *Glagoljički prijepis Glavinićeve "Szvitloszti..." iz 1762.*, Zbornik radova o Franji Glaviniću, JAZU, Zagreb, 1989., str. 117-132.

¹⁴ Vidi: Darko Deković, *Dva kasna glagoljična zapisa iz Kukljice*, Dometi, 7-12/1999., Rijeka, 2000., str. 57-58.

Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rijeci pronašao rukopisni latinični *Missal hervaski* riječkoga kanonika Jurja Manzina iz 17. stoljeća. Posvetio mu je nekoliko znanstvenih radova¹⁵ i stručnih članaka¹⁶, a o tome je misalu i njegovu sastavljaču održao i izlaganje na znanstvenome skupu o Šimunu Kožičiću Benji 1988. godine. Ti su mi radovi i samoj bili polazištem u izradbi uvodnoga dijela mojega magistarskoga rada posvećena Manzinovu misalu, na koji me je upravo kolega Deković upozorio kada sam razmišljala o temi, istaknuvši potrebu njegove jezikoslovne obradbe.¹⁷ Magistar Deković Manzinov je misal pronašao, paginirao i opisao, smjestio ga je u kontekst otpora tadašnjoj "rusifikaciji" hrvatskih glagoljskih liturgijskih knjiga, te dobro pretpostavio da mu je predložak bio Kožičićev misal otisnut u Rijeci 1531. godine.¹⁸

Svoju predanost i želju za usavršavanjem u znanstvenome radu Darko Deković nakon završenoga studija hrvatskoga jezika i književnosti na Pedagoškome (danas Filozofskome) fakultetu u Rijeci potvrđuje i daljnjim školovanjem – poslijediplomskim studijem na Filozofskome fakultetu u Zagrebu na kojemu je 1997. obranio magistarski rad naslovljen *Zapisnik misni kaptola riečkoga* (mentor: akademik Eduard Hercigonja), čime je stekao naziv magistra humanističkih znanosti polja filologije.

Prilagodбом spomenutoga magistarskog rada za tisak, D. Deković objavljuje 2005. godine svoju prvu knjigu *Zapisnik misni kaptola riečkoga: istraživanja o riječkome glagoljaškome krugu*,¹⁹ kojoj su recenzenti akademik Eduard Hercigonja i akademik Stjepan Damjanović. U uvodnim tekstovima D. Deković ističe da je ta knjiga plod njegovih "višegodišnjih istraživanja riječkoga glagoljštva",²⁰ ali i dio šire cjeline unutar koje "u skoroj budućnosti kani obraditi sve do danas poznate glagoljične zapise što potječu iz Rijeke ili su u tome gradu nađeni, te poznatije riječke glagoljaše kao i društveno ozračje u kojemu su živjeli i djelovali."²¹ U knjizi D. Deković opisu-

¹⁵ Darko Deković: *Missal hervaski Jurja Manzina – Rukopisni hrvatsko-latinični misal iz XVII. stoljeća*, *Croatica christiana periodica*, X., 18, Zagreb, 1986., str. 89-116; *Juraj Manzin nastavljač Kožičićeve zamisli o liturgijskom jeziku u 17. stoljeću*, Zbornik radova o Šimunu Kožičiću Benji, JAZU, Zagreb, 1991., str. 77-80.

¹⁶ Darko Deković, "Missal hervaski" trsatskog župnika Jurja, Marijin Trsat, XXI., 3, Rijeka, 1987., str. 11; *Zašto je "Missal hervaski" ručno pisan*, Glas Koncila, 45, Zagreb, 1987., str. 9; *Kanonik Juraj Manzin i njegov Misal hervaski*, Zvona, XXVI., 1, Rijeka, 1988., str. 4.; *Juraj Manzin. Nacrt za enciklopedičnu obradbu*, Dometi, 11 (1971.), Rijeka, 1994., str. 117-120.

¹⁷ Usp. Sanja Holjevac, *Jezik Missala hervaskoga Jurja Manzina s osobitim obzirom na atribuciju*, magistarski rad u rukopisu, Filozofski fakultet, Rijeka, 2003.

¹⁸ Usp. radove navedene u bilj. 15 i 16.

¹⁹ Darko Deković, *Zapisnik misni kaptola riečkoga: istraživanja o riječkome glagoljaškome krugu*, Matica hrvatska – Ogranak Rijeka, Rijeka, 2005.

²⁰ Isto, str. 9.

²¹ Isto, str. 12.

je glagoljčni *Zapisnik misni kaptola riečkoga* iz 16. stoljeća, smješta ga u kulturno-povijesni kontekst iznoseći pritom kratak pregled povijesti riečkoga glagoljaštva do konca 16. stoljeća, utvrđuje mjesto i važnost *Zapisnika* među riečkim glagoljčnim spomenicima toga stoljeća i iznosi opće značajke jezika i pisma te glagoljčni tekst preslovljuje na latinicu. Pritom poštuje načelo "redak za redak" i izvornu interpunkciju, donoseći na stranici *verso* i fotografije stranica *Zapisnika*. Time njegov rad jamči, kako ocjenjuje prof. dr. sc. Mateo Žagar, "pouzdanost podataka, i za povjesničare i za filologe".²² A važnost cijeloga poduzetoga istraživanja i obradbe *Zapisnika misnog* neupitna je. Naime, kako također ističe u svojoj ocjeni M. Žagar, "Uz to što je izvorom za gospodarsku povijest i pokazateljem visoke razine riečke glagoljaške kulture u XVI. stoljeću ovaj je dokument vrlo važan i po tomu što pridonosi sastavljanju slike o onodobnoj riečkoj čakavštini (...), te riečkoj hrvatskoj toponimiji i onomastici, filološkim granama kojima su izvorni podatci iznimno vrijedni."²³ Upravo zbog toga je Darko Deković nastojao da njegova obradba *Zapisnika misnoga* bude i što vjerodostojnijim temeljem za daljnja istraživanja, i to u više područja. U tome je i uspio. Potvrđuje to i ocjena akademika Stjepana Damjanović da je knjiga D. Dekovića "ponudila ono što se od moderne filološke obrade očekuje: preslovljeni, tj. latinični tekst omogućuje i onima koji ne znaju glagoljicu da tekst čitaju i da ga proučavaju te da nastave ono što je i autor započeo: iščitavanje važnih podataka za kulturnu, gospodarsku i opću povijest grada Rijeke."²⁴ Značajna su pritom pomagala *Prilozi* koje je autor izradio: popis svih osoba spomenutih u *Zapisniku misnome*, matice umrlih grada Rijeke i tabelarni prikaz smrtnosti u Rijeci za vrijeme koje obuhvaća rukopis te *Kazala* s pojmovima, osobama i mjestima spomenutim u rukopisu *Zapisnika*.

Svojom je knjigom D. Deković znatno pridonio popunjavanju praznina u istraženosti hrvatske glagoljaške baštine, osobito riečkoga područja, a stručna je i znanstvena javnost s nestrpljenjem očekivala nastavak toga rada na istraživanju riečke glagolitike.

Osobito je aktivno i plodno taj rad nastavljen u okviru rada mr. sc. D. Dekovića u Akademijinu Zavodu za povijesne i društvene znanosti u Rijeci, i to od zaposlenja u ožujku 2004. godine pa do nedavne iznenadne smrti. Godišnja izvješća o radu, koja Akademijini zaposlenici podnose pred konac svake godine, i u tome razdoblju objavljeni radovi, potvrđuju da je u nešto više od četiri godine koliko je proveo u Zavodu za povijesne i društvene znanosti u Rijeci mr. Darko Deković nastavio vrijedno istraživati ponajprije sjevernojadransku glagoljašku baštinu, neumorno i

²² Mateo Žagar, *Knjiga o riečkoj glagoljaškoj baštini*, Dometi, 1-4/2003, Rijeka, 2005., str. 133.

²³ Isto.

²⁴ Stjepan Damjanović, *Nov prinos proučavanju riečke glagolitike*, Republika, LXI, 4, Zagreb, 2005., str. 116.

strpljivo "putovati", često vremenom i drugim utjecajima skrivenim i tajnovitim putovima naših glagoljaša i njihovim tragovima te otkrivati baštinu koju su nam ostavili u naslijeđe.²⁵ Rezultati su toga njegova rada u riječkome Akademijinu Zavodu izniman prinos istraživanju hrvatskoga glagoljaštva. U protekle je tako četiri godine, a od 2007. i kao suradnik na znanstvenome projektu²⁶ Zavoda *Povijest zapadne Hrvatske (Istra, Kvarnersko primorje, Gorski kotar, Lika)*, kojemu je voditelj akademik Petar Strčić, mr. D. Deković, primjerice, istražio i obradio više novopronađenih i u znanosti dotad nepoznatih glagoljičnih spomenika i rukopisa s riječkoga i širega kvarnerskog područja te je o njima napisao i objavio znanstvene i stručne radove²⁷ i održao izlaganja na znanstvenim skupovima. To su, npr. *Svetokrižki odlomak* iz Rijeke (13. st.),²⁸ *Dragozički natpis* s otoka Cresa (18. st.),²⁹ glagoljična nabavnica iz Bakra (17./18. st.),³⁰ glagoljične isprave u *Diplomatariumu* riječkoga augustinskoga samostana iz 16. st.,³¹ godar (popis obvezatnih misa) riječkoga zbornog kaptola iz 1605.,³² *Škrljeviski ugrebenac* (14./15. st.),³³ natpis pronađen podno tvrđave Grada Grobnika (14. – 16. st.)³⁴ itd. Započeo je istraživanja novopronađenoga glagoljičnog natpisa u Istri i dosad u znanosti nepoznatoga glagoljičnog natpisa u Sloveniji te je tragao za mjestom pohrane latiničnoga Franchinijeva prijepisa iz 1570. glagoljičnoga *Ustroja i običaja kaptola riječkoga* iz 1371. u kojemu su popisani i opisani običaji i obveze riječkoga zbornoga kaptola.³⁵ Na poticaj Katedre Čakavskoga sabora Grobnišćine

²⁵ Usp. *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2004.*, 108, HAZU, Zagreb, 2005., str. 284-289; *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2005.*, 109, HAZU, Zagreb, 2006., str. 279-285; *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2006.*, 110, HAZU, Zagreb, 2007., str. 327-334; *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2007.*, 111, HAZU, Zagreb, 2008., str. 289-295.

²⁶ Darko Deković bio je i suradnikom na znanstvenome projektu *Enciklopedija hrvatskoga glagolizma* (voditelj: akademik Stjepan Damjanović).

²⁷ Više o njima v. u prilogu Mirjane Crnić.

²⁸ Darko Deković, *Svetokrižki odlomak – Glagoljični natpis iz Sv. Križa pored Trsata*, Drugi Hercigonjin zbornik, Zagreb, 2005., str. 97-100; *Svetokrižki odlomak*, Dometi, 1-4/2003., Rijeka, 2005., str. 13-17; *Još o Svetokrižkome odlomku – Podloga, pismo i vrijeme upisa*, Dometi, 1-4/2004., Rijeka, 2006., str. 45-51.

²⁹ Darko Deković, *Glagoljični natpis iz Dragozića na Cresu*, Dometi, 1-4/2003., Rijeka, 2005., str. 25-28.

³⁰ Darko Deković, *Glagoljična nabavnica iz Bakra*, isto, str. 18-24.

³¹ Darko Deković, *Hrvatskoglagoljični prijepodi u Diplomatariumu augustinskoga samostana u Rijeci*, isto, str. 29-70.

³² Darko Deković, *Riječki godar, popis obvezatnih misa riječkoga zbornog kaptola iz godine 1605.*, Dometi, 1-4/2005., Rijeka, 2007., str. 79-104.

³³ Darko Deković, *Škrljeviski ugrebenac – Nalaz glagoljice na Škrljevu*, Dometi, 1-4/2005., Rijeka, 2007., str. 105-113.

³⁴ Darko Deković, *"Blaž" pod križem. Novi nalaz glagoljice u gradu Grobniku*, isto, str. 115-118.

³⁵ Usp. *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2007.*, 111, HAZU, Zagreb, 2008., str. 291.

i također u okviru projekta Zavoda istraživao je i glagoljčni *Molitvenik* Gašpara Vnučića iz 1568. godine.³⁶ U njegovim izvješćima čitamo da je utvrdio mjesto njegove pohrane i dovršio transliteraciju,³⁷ a u 2008. godini planirao je objavljivanje njegova kritičkoga izdanja, i to u suradnji s dr. sc. Sanjom Zubčić s Filozofskoga fakulteta u Rijeci. Vjerujemo u objavljivanje i tih rezultata znanstvenoistraživačkoga rada mr. D. Dekovića.

U vrijeme svojega rada u Akademijinu Zavodu u Rijeci održao je i više stručnih predavanja na temu glagoljice i glagoljaštva te desetak izlaganja na znanstvenim skupovima, među njima i npr. izlaganja *Historiografske prijelomnice hrvatsko-glagoljaštva 1850.-1970.* na II. kongresu hrvatskih povjesničara 2004. godine u Puli, *Tehnologija glagoljice* na 11. međunarodnome znanstvenome skupu "Društvo i tehnologija" 2004. u Opatiji i iste godine izlaganje naslovljeno *Trojezičje Diplomatarijuma augustinskoga samostana u Rijeci* na Međunarodnome znanstvenome skupu "Latinitet u Europi s posebnim osvrtom na hrvatski latinitet nekad i danas" u Rijeci. Darko Deković bio je i glavni organizator toga znanstvenog skupa, *spiritus movens* cijeloga ambiciozno zamišljena projekta te glavni urednik zbornika radova s toga skupa,³⁸ koji je nagrađen *Zlatnom poveljom* Matice hrvatske 2008. godine.³⁹ O svojim istraživanjima glagoljice na Grobnišćini izvješćivao je na znanstvenim skupovima *Grobnišćina: tragovi, znakovi i smjerokazi*, na kojima je održao izlaganja naslovljena *Glagoljica na Grobniku* (2002.), *Ponovni nalaz molitvenika Gašpara Vnučića* (2006.) i "Blaž" pod križem (2007.).

Istovremeno je u te četiri godine predano i vrijedno radio na pripremi i izradi svoje doktorske disertacije na temu *Glagoljica i glagoljaštvo u gradu Rijeci. Istraživanja o riječkom glagoljaškom krugu* (mentor: akademik Eduard Hercigonja). Završio ju je početkom ove godine i na 432 stranice računalnoga ispisa predao u daljnji postupak na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Godine vrijednoga i upornoga istraživanja rezultirale su disertacijom koja je, kako piše u izvješću stručnoga povjerenstva za ocjenu doktorskoga rada u sastavu: dr. sc. Mateo Žagar, izv. prof., akademik Eduard

³⁶ Usp. Darko Deković, *Ponovni nalaz molitvenika Gašpara Vnučića*, Grobnički zbornik, 8, Rijeka, 2007., str. 23-28.

³⁷ Usp. *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 2006.*, 110, HAZU, Zagreb, 2007., str. 329.

³⁸ *Međunarodni znanstveni skup "Latinitet u Europi s posebnim osvrtom na hrvatski latinitet nekad i danas"* (Rijeka – otok Krk, 20. – 23. listopada 2004.). *Zbornik radova*, Matica hrvatska – Ogranak u Rijeci, Rijeka, 2006.

³⁹ Darko Deković bio je glavnim urednikom i zbornika radova s Međunarodnoga znanstvenog skupa o Bernardinu Škrivaniću održanoga u Rijeci 7. – 9. lipnja 1996.: *Bernardin Nikola Škrivanić i njegovo vrijeme* – Zbornik radova, Matica hrvatska – Ogranak u Rijeci, Rijeka, 1997. Zbornik je nagrađen *Srebrnom plaketom* Matice hrvatske za izdavaštvo za 1997. godinu.

Hercigonja, dr. sc. Milan Mihaljević, red. prof., "prvi opsežan prikaz glagoljaštva od samih početaka u srednjem vijeku pa sve do druge polovice XX. stoljeća u gradu Rijeci".⁴⁰ U izvješću toga povjerenstva čitamo i da je disertacija D. Dekovića "osobito vrijedna zbog širine zahvata, svojevrsnoga monografskog pothvata, kakvim dosad – ni u kojem primjeru urbanoga glagoljaštva – ne raspolažemo" te da je ona "izvor- ni znanstveni radu neprijeporne znanstvene vrijednosti".⁴¹ Na žalost, brzo shrvan teškom bolešću, nije uspio i praktično obraniti svoj doktorat. No, nadamo se da će u što skorije vrijeme svjetlo dana ugledati knjiga mr. sc. Darka Dekovića *Glagoljica i glagoljaštvo u gradu Rijeci*, kruna njegova znanstvenoga rada i knjiga koja nedostaje hrvatskoj znanosti, ponajviše filologiji, ali i gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji.

Kao filolog po struci, D. Deković stalno je bio okupiran brigom o hrvatskome jeziku te zainteresiran i za standardološka pitanja, čemu je posvetio dva svoja stručna priloga: *Izraz "čaj" kao primjer pučke etimologije*⁴² i *Neopravdana uporaba tuđica i njihovo razjednačivanje s hrvatskom istoznačnicom*⁴³ te osvrt *Za objed*⁴⁴ objavljen u časopisu *Jezik* kao odgovor na članak V. Loknara *Nazivi obroka i njihov raspored*. Pod njegovim su glavnim uredništvom objavljeni i *Dometi s tematskim blokom Hrvatski jezik na pragu XXI. stoljeća*,⁴⁵ koji je uredio dr. sc. Marko Samardžija, te s tematskim blokom *Hrvatski pravopis 1892-2002.*,⁴⁶ koji je uredila dr. sc. Nataša Bašić, a nedavno su, kako bi postali dostupniji javnosti, u istome časopisu objavljeni i *Zapisnici sa sjednica Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika*, s popratnom bilješkom predsjednika toga vijeća akademika Radoslava Katičića.⁴⁷

Uz jedan priručnik za latinski misu,⁴⁸ za različite crkvene blagdane i druge prigode mr. D. Deković priredio je i uredio nekoliko misnih priručnika za staroslaven- sku/starohrvatsku misu, čime je revitalizirao glagoljašku misu u našim krajevima

⁴⁰ Izvještaj stručnog povjerenstva za ocjenu doktorskoga rada mr. Darka Dekovića, http://www.ffzg.hr/dokument/doc_dl.cgi?006061_1.doc.

⁴¹ Isto.

⁴² Darko Deković, *Izraz 'čaj' kao primjerak pučke etimologije*, Marulić, 3, Zagreb, 1982., str. 222-223.

⁴³ Darko Deković, *Neopravdana uporaba tuđica i njihovo razjednačivanje s hrvatskom istoznačnicom*, Marulić, 4, Zagreb, 1982., str. 321-324.

⁴⁴ Darko Deković, *Za objed*, *Jezik*, XXXI, 4, Zagreb, 1984., str. 126-127.

⁴⁵ *Dometi*, 1-4, Rijeka, 2001., str. 7-62.

⁴⁶ *Dometi*, 1-4, Rijeka, 2002., str. 11-90.

⁴⁷ *Dometi*, 1-4, Rijeka, 2006., str. 11-59.

⁴⁸ *Misni priručnik za latinsku misu 'Sancta missa Latine'*, priredili: Darko Deković i Višeslav Račić, Matica hrvatska – Ogranak u Rijeci, Rijeka, 2004.

(i to u Rijeci, Kastvu, Žminju).⁴⁹ Jedan je od tih misnih priručnika onaj uz nedavnu proslavu 40. obljetnice održavanja Sabora čakavskog pjesništva u Žminju i posljednje što je za života objavio, a čini se i napravio. Nekoliko dana prije održavanja mise u crkvi sv. Mihovila u Žminju (15. lipnja 2008.), koju je prenosila i Hrvatska televizija, točno 5. lipnja 2008. kolega Deković završio je u bolnici, gdje je dva mjeseca poslije umro.

U Akademijinu Zavodu za povijesne i društvene znanosti u Rijeci pamtit ćemo mr. sc. Darka Dekovića kao neumornoga istraživača i čuvara hrvatske glagoljaške baštine, kao vrijednoga znanstvenika i suradnika uzorna pristupa radu i iznimne radne energije koji je svojim znanstvenim i stručnim radom neumorno slijedio prosvjetiteljsku nit vodilju naših starih glagoljaša, otkrivao baštinu koju su nam ostavili u naslijeđe i promicao svijest o njezinoj vrijednosti u kulturnoj i uopće nacionalnoj povijesti hrvatskoga naroda. Pamtit ćemo i Darka – dragoga kolegu, čestita čovjeka vjerna visokim moralnim načelima i istinskoga domoljuba. Možemo samo žaliti što je naglo prekinut njegov životni i radni put, a utjehu i nadahnuće nalaziti u djelu koje je iza njega ostalo, i – vjerovati u, ovdje već spomenutu, izreku starih naših glagoljaša: *Gdo knjige počtuje, da je knjigami počtovan*. Mr. sc. Darko Deković to je zasigurno zaslužio.

⁴⁹ *Misni priručnik za staroslavensku misu – Sancta missa glagolitice*, priredili: Darko Deković i Višeslav Račić, Matica hrvatska – Ogranak u Rijeci, Rijeka, 2004.; *Misni priručnik za staroslavensku misu u sedmoj vazmenoj nedjelji – u godini "C"*, priredio i uredio Darko Deković, Matica hrvatska – Ogranak u Rijeci, Rijeka, 2007.; *Misni priručnik za glagoljašku svetu misu u devetoj nedjelji kroz godinu – u godini "A"*, priredio i uredio Darko Deković, Matica hrvatska – Ogranak u Rijeci, Rijeka, 2008.; *Misni priručnik za glagoljašku svetu misu u jedanaestoj nedjelji kroz godinu – u godini "A"*, priredio i uredio Darko Deković, Katedra Čakavskog sabora – Matica hrvatska – Ogranak u Rijeci, Žminj – Rijeka, 2008.

Sanja Holjevac

The Scientific Activity of M.Sc. Darko Deković

Summary

The life of M.Sc. Darko Deković – philologist, writer, long-time chairman of the Rijeka Branch of Matica hrvatska, and an untiring researcher of the Croatian Glagolitic heritage – was cruelly cut on 4 August 2008 by a sudden illness. From his youth days, he was particularly active in several fields of public operation. In his work, one of the most important components was the scientific activity. Within the framework of this activity, he was primarily devoted to researching the Croatian Glagolitic script and Glagolitism. This paper offers a general survey of the scientific activity of M.Sc. Darko Deković, particularly emphasising his work at the Croatian Academy's Institute for Historical and Social Sciences in Rijeka.

Keywords: *Darko Deković; philologist; Glagolitic script; Glagolitism*

Sanja Holjevac

L'attività scientifica del mr. sc. Darko Deković

Riassunto

Il 4 agosto 2008 una malattia improvvisa ha stroncato la vita del mr. sc. Darko Deković – filologo, letterato, per molti anni presidente della sezione fiumana della Matica hrvatska, instancabile studioso del patrimonio croato glagolitico. Fin dalla gioventù, nella sua attività pubblica una componente immancabile è stata costituita dal suo lavoro scientifico rivolto soprattutto allo studio del croato glagolitico e dell'attività glagolitica. In questo articolo viene riportato il lavoro scientifico, in generale, del mr. sc. Darko Deković con l'accento sul suo lavoro presso l'Istituto delle scienze storiche ed umanistiche HAZU a Fiume.

Parole chiave: *Darko Deković; filologo; il glagolitico; l'attività glagolitica*

Sanja Holjevac

Mr. sc. Darko Deković tudományos tevékenysége

Összefoglalás

2008. augusztus 4.-én, váratlan betegségben hunyt el mr. sc. Darko Deković – filológus, irodalmár, a Matica hrvatska rijekai ágazatának sok évi elnöke, a horvát glagolita hagyomány fáradhatatlan kutatója volt. Kora ifjúsága óta különösen aktív és sokirányú tudományos tevékenységet folytatott, amely elsősorban a horvát glagolita írás tanulmányozására irányult. E mellékletben mr. sc. Darko Deković tudományos tevékenységét tekintjük át és ismertetjük, különös hangsúllyal az Akadémia rijekai történelmi és társadalomtudományi Intézetének keretében folytatott munkájára.

Kulcsszavak: Darko Deković; filológus; glagolita írás; glagolita